

چالش‌های پیش روی حفاظت از تنوع زیستی در سیمای سرزمین روستایی

کامران الماسیه^۱ و میترا چراغی^۲

۱- استادیار گروه مهندسی طبیعت، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، اهواز، ایران (kamran.almasich@gmail.com)
۲- استادیار گروه مهندسی طبیعت، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان، اهواز، ایران

چکیده

مناطق روستایی به حالت نیمه طبیعی هستند و مانند شهرها چندان تحت تأثیر فعالیت‌های انسانی قرار نگرفته‌اند. قسمت عمده‌ای از تنوع زیستی جهانی در این مناطق یافت می‌شود. حفاظت سنتی به خروج انسان‌ها از مناطق حفاظت شده تأکید داشته است که چندان نمی‌تواند کارآمد باشد. در شیوه نوین حفاظت، مردم ساکن مناطق روستایی، نقش مهمی در حفاظت و تداوم تنوع زیستی منطقه خود ایفا می‌کنند. در مفهوم زون بافر در برنامه انسان و محیط زیست یونسکو (MAB)، مناطق روستایی به عنوان یکی از لایه‌های حمایتی در اطراف مناطق حفاظت شده به حساب آمده‌اند که دارای ارزش‌های بوم‌شناختی و فرهنگی هستند. جوامع روستایی که زمانی تنها یک تهدید برای حفاظت از تنوع زیستی منطقه محسوب می‌شدند اکنون به عنوان بخشی از راه حل حفظ تنوع زیستی به حساب می‌آیند. توسعه پایدار انسانی در کنار دستیابی به حفظ تنوع زیستی جهانی محقق می‌شود و برنامه‌های حفاظتی نیز در کنار توسعه پایدار انسانی تحقق می‌یابند. پروژه‌های حفاظت و توسعه یکپارچه (ICDPs) که با هدف پیوند حفاظت تنوع زیستی با توسعه اقتصادی و اجتماعی مردمان محلی انجام می‌شوند می‌توانند در امر حفاظت از تنوع زیستی کارآمد باشند. در نهایت می‌توان گفت که حفاظت از تنوع زیستی در مناطق حفاظت شده تنها زمانی پایدار خواهد بود که جوامع محلی و روستایی جزئی از تلاش حفاظتی بوده و این تلاش حفاظتی مزیتی را برای آن‌ها در پی داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: تنوع زیستی، پروژه‌های حفاظت و توسعه یکپارچه، سیمای سرزمین روستایی